

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 7 juni 2023

Datum GS-besluit : 12 september 2023

Vragen nr. 37

Vragen van **mevrouw drs. I.M. Haas MA** (Partij voor de Dieren) over Ontheffing Wet natuurbescherming voor het doden van konijnen op vakantiepark Texel

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 7 juni 2023 door het lid van Provinciale Staten, **mevrouw drs. I.M. Haas MA** (Partij voor de Dieren), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Op 5 april 2023 verleende Gedeputeerde Staten een ontheffing voor het vangen en doden van konijnen op vakantiepark Landal Sluftervallei in De Cocksdorp, gemeente Texel, met behulp van fret en buidel (net), geweer en hond. De dieren mogen ook worden gevangen met vangkooien, waarna de jager de konijnen mag doden door de nek te breken ('cervicale dislocatie'). De ontheffing is afgegeven voor een periode van vijf jaar en is een voortzetting van een eerdere, zelfde ontheffing. Het vakantiepark grenst aan het Natura 2000-gebied 'Duinen en Lage Land Texel'. De ontheffing is verleend omdat er sprake zou zijn van schade en overlast, in de vorm van onder meer graven door konijnen/verzakkingen, geurtjes, kale plekken in het gras waardoor zand ging verstuiwen en op gazonnetjes terechtkwam en kans op vraatschade aan bekabeling onder chalets.¹

In het Natura 2000-Beheerplan Texel² wordt de afname van het konijn in het gebied genoemd als een belangrijk knelpunt voor natuurherstel van het gebied: de afname van het aantal konijnen is mede een oorzaak voor de versnelde successie in het gebied en is de soortenrijkdom van de duingraslanden in de grijze duinen achteruit gegaan. Verder staat in het Besluit houders van dieren³ dat konijnen niet mogen worden gedood door het breken van de nek.

Een groot verschil ten opzichte van de vorige ontheffing uit 2020 is dat de minister voor Natuur en Stikstof in 2022 de jacht op het konijn op de hobbyjacht-lijst⁴ 'niet geopend' heeft voor het seizoen 2022-2023. Dit verbod zal worden verlengd totdat de populatie naar oordeel van de minister voldoende is hersteld. Uit de brief van de minister aan de Tweede Kamer⁵: "De opname

¹ [Provinciaal blad 2023, 4058 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

² [2. Duinen en Lage Land Texel - BIJ12](#)

³ https://wetten.overheid.nl/BWBR0035217/2022-12-22_Hoofdstuk_1, paragraaf 3 en <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/konijnen/regels-zelf-doden-van-konijnen-buiten-slachthuis>

⁴ Art. 3.20, lid van de Wet natuurbescherming, [wetten.nl - Regeling - Wet natuurbescherming - BWBR0037552 \(overheid.nl\)](#)

⁵ [Minister Van der Wal: definitief geen jacht op konijn en beperkingen jacht op haas in seizoen 2022/2023 | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#)

van de haas en het konijn op de Rode Lijst Zoogdieren⁶ was een eerste indicatie dat het nodig is om op deze soorten te letten. Uit de rapporten van Sovon en WENR (Wageningen Environmental Research) blijkt dat er inderdaad reden is tot zorg.” WENR concludeert dat het konijn conform de criteria van de Habitatrichtlijn in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert.⁷

In art. 3.8 van de Wet natuurbescherming is verankerd dat een ontheffing uitsluitend wordt verleend indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Voor het beoordelen of er andere oplossingen dan doden bestaan heeft BIJ12 per diersoort preventieve maatregelen opgesteld om schade te voorkomen.⁸ BIJ12 is een onderdeel van IPO en ondersteunt provincies bij het uitvoeren van haar wettelijke taken. In de module haasachtigen⁹, waar konijnen onder vallen, is onder meer te lezen: “Rasters van gaas zijn een zeer effectieve manier om niet-vliegende diersoorten te weren van landbouwpercelen.” In de ontheffing is te lezen: “Tijdens de meest recente inspectieronde is geconstateerd dat er een konijnwerend raster is aangelegd aan de duinzijde en dat dit ook volledig intact was. Er zaten geen gaten in en het was ook nergens ondergraven. Daarnaast waren de toegangsplekken voorzien van een veerooster. Dit raster samen met de veeroosters sluiten vrijwel het gehele park af en voorkomen daarmee inloop van nieuwe konijnen uit de omgeving.” en “Bij een van de roosters was vegetatie gaan groeien wat een risico vormt voor inloop van konijnen.”

Veiligheid

In de ontheffing is te lezen dat het terrein met vakantiehuisjes het hele jaar intensief wordt gebruikt en om die reden niet als een ‘jachtveld’ kan worden gerekend. GS heeft echter beoordeeld dat op het vakantiepark veilig met een luchtdrukgeweer kan worden geschoten.

INLEIDING ANTWOORDEN

U heeft vragen gesteld over een ontheffing van de Wet natuurbescherming (Wnb) die is afgegeven door de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN). De Wet natuurbescherming verbiedt het verstoren en doden van dieren en planten in het wild. Soms zijn er redenen om hier van af te wijken. Wij hebben daartoe de OD NHN gemandateerd voor de vergunning- en ontheffingverlening, toezicht en handhaving van de Wnb. De OD NHN beoordeelt of het in specifieke gevallen gelegitimeerd is om dieren of planten toch te verstoren of te doden. De ontheffing waarover u vragen stelt is ook door de OD NHN afgegeven, voorzien van de benodigde onderbouwing. Wij verwijzen in onze antwoorden naar de relevante pagina’s in de onderbouwing (zie bijlage 1).

Het is op grond van artikel 3.10 van de Wnb verboden om konijnen te vangen of te doden. De OD NHN heeft namens GS op grond van artikel 3.8 van de Wnb van dit verbod ontheffing verleend omdat is voldaan aan de volgende drie criteria:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- De overtreding van het verbod is nodig in het kader van een in de wet genoemd belang (zie artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, in samenhang met artikel 3.10, tweede lid);
- De handelingen doen geen afbreuk aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Nadat Landal de ontheffing had aangevraagd bij de OD NHN, is de meegeleverde onderbouwing van de aanvraag beoordeeld. Toetsing van de aanvraag door de OD NHN wijst uit dat aan de criteria is voldaan, en dat de ontheffing verleend wordt. Deze ontheffing is nodig in het kader van een wettelijk belang en omdat er geen andere bevredigende alternatieven beschikbaar zijn. Tot slot doet het vangen en doden van de konijnen op het vakantiepark genoemd in de ontheffing geen afbreuk aan het streven om de konijnenpopulatie in diens natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

⁶ [Staatscourant 2020, 56788 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officiële-bekendmakingen.nl\)](https://www.staatscourant.nl/onderzoek-en-onderzoek/overheid/overheid.nl-officiële-bekendmakingen-officiële-bekendmakingen.nl)

⁷ [Staat van instandhouding haas en konijn | Rapport | Rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl/onderzoek-en-onderzoek/overheid/overheid.nl-officiële-bekendmakingen-officiële-bekendmakingen.nl), blz. 8

⁸ [Faunaschade voorkomen. Bekijk de mogelijke maatregelen in de Preventiekit \(bijl 2.nl\)](https://www.rijksoverheid.nl/onderzoek-en-onderzoek/overheid/overheid.nl-officiële-bekendmakingen-officiële-bekendmakingen.nl)

⁹ [Schade door de haas/konijn voorkomen of beperken - Faunaschade PreventieKit \(bijl 2.nl\)](https://www.rijksoverheid.nl/onderzoek-en-onderzoek/overheid/overheid.nl-officiële-bekendmakingen-officiële-bekendmakingen.nl)

De inhoudelijke beoordeling van de OD NHN staat beschreven in de ontheffing. Omdat een aantal van uw vragen specifiek over deze beoordeling gaan, verwijzen wij daarom op deze momenten naar de onderbouwing van de ontheffing.

Tot slot kunnen belanghebbenden die het niet eens zijn met dit besluit bezwaar aantekenen bij de Hoor- en Adviescommissie (HAC) van de provincie. In dit geval is er bezwaar ingediend bij de HAC.

Dat gezegd hebbende begrijpen wij uw vragen ook. We beseffen ons dat het hier besproken besluit op een aantal vlakken tegenstrijdig zou kunnen lijken, al is dat naar ons oordeel niet zo. Dit besluit is zeker niet lichtzinnig genomen. De suggesties voor alternatieven die u in uw vragen zelf aandraagt lijken op het eerste gezicht goede oplossingen voor de problematiek, maar zijn gelet op de specifieke situatie helaas niet toereikend. In de onderbouwing van de ontheffing, evenals in onze beantwoording van uw vragen, proberen wij daarom zo goed mogelijk inzicht te geven in de overwegingen.

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Er zou “een erg grote populatie” konijnen aanwezig zijn geweest voor het verlenen van de ontheffing in 2020. Daarna, zo stelt de uitvoerder, is weinig geschoten, waaruit blijkt dat het grootste deel van de populatie is teruggebracht door myxomatose. Nu is de populatie op een “acceptabel niveau” gebracht.

- a. Hoeveel konijnen zijn er afgeschoten onder de vorige ontheffing uit 2020 die tot 1 februari 2023 geldig was?
- b. Wat is de grootte van de huidige populatie naar schatting van een ecologisch expert? Hoe wordt geteld en gemonitord?
- c. Wat is volgens GS een “acceptabel niveau” van de populatie binnen het terrein van het vakantiepark en op basis waarvan stelt GS dit?
- d. Hoeveel konijnen mogen onder deze heffing gedurende 5 jaar worden gedood om de populatie op een “acceptabel niveau” te houden? Hoe is dit ecologisch verantwoord?

Antwoord 1a:

In seizoen 2020/2021 zijn er 427 konijnen gedood. In seizoen 2021/2022 zijn er 0 konijnen gedood. In seizoen 2022/2023 zijn er 45 konijnen gedood.

Antwoord 1b:

In 2022 werden er door de beheerder gemiddeld 66 konijnen over 75% van het park geteld, dat betekende dat er minimaal 88 konijnen zouden moeten zijn geweest.

De wijze van monitoring staat beschreven op pagina 6 van de ontheffing.

Antwoord 1c:

De gevolgen van deze ontheffing voor de staat van instandhouding van het konijn worden op pagina 5 en 6 van de ontheffing besproken.

Antwoord 1d:

De OD NHN legt in haar overwegingen over de staat van instandhouding uit hoe de konijnenpopulatie wordt gemonitord, en hoe dit samenhangt met het afschot. Dit staat op pagina 5 en 6 van de ontheffing.

Vraag 2:

Hoe komt GS tot het besluit in de ontheffing dat de konijnen mogen worden gedood door het breken van de nek, terwijl dit bij wet in het Besluit houders van dieren is verboden?

Antwoord 2:

Het Besluit houders van dieren ziet op gehouden dieren. Wilde konijnen zijn geen gehouden dieren. Het Besluit houders van dieren is daarom niet van toepassing op wilde konijnen. De Wet natuurbescherming (Wnb) is daarop van toepassing. De Wnb bevat geen regels die het gebruik van cervicale dislocatie bij konijnen verbieden.

Rode lijst**Vraag 3**

GS oordeelt in de ontheffing over het konijn als Rode Lijst soort: “Hoewel het konijn nu dus op de Rode Lijst staat en de jacht in het vorige jachtseizoen niet was geopend, wordt *de soort nog niet direct in zijn voortbestaan bedreigd.*”

Hoe verhoudt dit oordeel van GS zich tot de verontrustende conclusie van Wageningen Environmental Research(WENR) in opdracht van de minister dat het konijn zich in een zeer slechte staat van instandhouding verkeert?

Antwoord 3:

De recente beoordeling van de landelijke staat van instandhouding van het konijn, en wat de gevolgen van de ontheffing zijn, staan beschreven op pagina 5 en 6 van de ontheffing.

Niet dodelijke maatregelen en natuurherstel**Vraag 4:**

Op dit moment is er geen sprake van grootschalige schade en is de populatie op een “acceptabel niveau”. Er is een raster om het terrein geplaatst als preventieve maatregel.

- a. Welke andere maatregelen dan doden en vangen, het strooien van korrels en een raster om het vakantierrein worden getroffen en zijn overwogen in samenwerking met een onafhankelijk ecologisch expert en dierenwelzijnsorganisaties en konijnenexperts om de mogelijkheid tot grootschalige schade te beperken door de aanwezige populatie?
- b. Waarom worden andere maatregelen dan vangen en doden niet toegepast alvorens een ontheffing te verlenen voor het doden van een dier dat op de Rode lijst staat?

Antwoord 4a:

De bij ontheffingverlening altijd wettelijk verplichte alternatievenafweging staat op pagina 5 van de ontheffing. Hierbij is niet samengewerkt met andere partijen. Dat is in dit geval niet nodig en ook niet verplicht. De OD NHN heeft, als onafhankelijke en deskundige partij, de aanvraag en de locatie ter plaatse beoordeeld.

Antwoord 4b:

Deze maatregelen worden wel toegepast, zoals beschreven op pagina 5 van de ontheffing.

Vraag 5:

Is het konijnenwerend raster alleen aan de duinzijde van het park aangebracht of aan alle zijden van het park? Hoe bent u tot het oordeel gekomen dat ‘er geen bevredigende andere oplossing dan doden’ is?

Antwoord 5:

Het konijnenwerende raster staat aan alle delen van het park waar in- of uitloop van konijnen voor de hand zou liggen, en dat is in ieder geval aan de duinzijde. Op de lagergelegen gronden aan de andere kant van het vakantiepark komen nagenoeg geen konijnen voor. Een konijnenwerend raster is alleen effectief daar waar konijnen zitten. Het volledig omrasteren van het park, ook daar waar geen konijnen worden verwacht, sluit het park ook hermetisch af voor andere diersoorten, en dit is onwenselijk en onnodig. Het niet volledig inrasteren van het park is ook gunstig voor andere diersoorten die geen schade veroorzaken op het park, zoals hazen.

De onderbouwing van het oordeel dat er geen andere bevredigende oplossingen voorhanden zijn staat verder beschreven op pagina 5 van de ontheffing.

Vraag 6:

Waarom is een omrastering van het park rondom, gecombineerd met vangen en verjagen van konijnen die tóch het park op hebben kunnen komen (bijv. door begroeiing van de veeroosters door ontbreken van onderhoud aan de roosters), zie BIJ12, niet afdoende om vermeende schade te voorkomen?

Antwoord 6:

Konijnen zijn moeilijk te verjagen, omdat ze pijpen en gangen graven. Wanneer konijnen worden verjaagd (of bij ander gevaar) vluchten ze de gangen en pijpen in en houden ze zich schuil in de grond.

Het vangen van konijnen is een methode, maar is slechts beperkt toepasbaar. Allereerst is er voor het elders uitzetten van de gevangen konijnen een ontheffing van artikel 3.34 van de Wnb nodig. Het uitzetten van gevangen dieren is zonder ontheffing namelijk verboden.

Daarnaast is er een locatie nodig waar de konijnen mogen worden uitgezet. Hiervoor is Landal afhankelijk van andere partijen die zulke locaties in bezit hebben of beheren. In de praktijk is er voor Landal momenteel niet zo'n locatie beschikbaar. Dat betekent dat de gevangen konijnen zullen moeten worden gedood nadat ze zijn gevangen, omdat er geen locatie is waar ze kunnen worden uitgezet.

Tot slot is het uitzetten van konijnen een handeling die risico's met zich meebrengt voor de konijnen zelf (zie ook antwoord 7) en de omgeving, die niet zonder meer leidt tot succes. De locatie waar dit momenteel wel gebeurt in het Noordhollands Duinreservaat is een pilotproject, waarbij de konijnen afkomstig zijn van wildopvangcentra. Dit pilotproject wordt begeleid en intensief gemonitord door deskundigen.

Vraag 7:

Kunt u één reden geven waarom een in een vangkooi gevangen konijn de nek moet worden omgedraaid in plaats van 50 of 100 meter verder in het Natura 2000-gebied de duinen te worden uitgezet waar een groot tekort is aan konijnen?

Antwoord 7:

Zoals al gezegd kleven er aan het verplaatsen van konijnen diverse risico's.

Zo moet men ten eerste zeker zijn dat de gevangen konijnen gezond zijn voordat ze worden verplaatst, om bestaande populaties niet te besmetten met virusziekten als myxomatose. Ten tweede moet men er zeker van zijn dat de uit te zetten konijnen echt wild zijn, zodat er geen doorgefokte tamme genen in de wilde populatie komen. Een wilde konijnenpopulatie is namelijk optimaal aangepast aan het leven in diens specifieke habitat, en de genen van tamme en andere gebiedsvreemde konijnen kunnen resulteren in een populatie die minder goed is aangepast aan de betreffende omgeving. Ten derde kan het uitzetten van konijnen ook veel stress opleveren bij de konijnen die worden uitgezet, en bij de konijnen die al aanwezig zijn. Konijnen zijn namelijk territoriaal en konijnen onzorgvuldig uitzetten in bestaande territoria kan leiden tot conflicten. De overlevingskans van de bestaande populatie en de uitgezette konijnen kan op de lange termijn in gevaar komen.

Konijnen uitzetten in een omgeving waar nog geen bestaande populatie is, is ook risicovol. Als er namelijk niet al konijnen zitten, is dat waarschijnlijk met een andere (ecologische of ziektegerelateerde) reden. Dan is de omgeving misschien helemaal niet geschikt (meer) voor konijnen en moeten er eerst maatregelen worden getroffen om de omgeving weer geschikt te maken, voordat er konijnen kunnen worden uitgezet.

Kortom: het vangen en verplaatsen van konijnen klinkt als een makkelijke oplossing, maar zoals blijkt uit de antwoorden 6 en 7 komt er veel bij kijken om het te laten slagen. Zoveel, dat het op dit moment nog geen bevredigend alternatief is voor de situatie van Landal.

Vraag 8:

Kunt u beargumenteren waarom konijnen niet kunnen worden verjaagd naar buiten het vakantiepark, wanneer er zich toch nog konijnen binnen de omrastering bevinden?

Antwoord 8:

Zoals wij al hebben beschreven in antwoord 6 zijn konijnen moeilijk te verjagen vanwege hun leefwijze.

Vraag 9:

Waarom verkiest u het doden van konijnen boven alternatieven zoals een goed werkende omrastering van het terrein, van de paden en van de huisjes, het dichten van hollen of het accepteren van 'schade'?

Antwoord 9:

De overwegingen ten aanzien van schade en de alternatievenafweging staan beschreven in de ontheffing op pagina 4 en 5. Er worden alternatieve maatregelen getroffen, maar die zijn op zichzelfstaand niet voldoende om de schade voldoende te voorkomen. Daarom wordt er, naast de alternatieve maatregelen, ook ingezet op bestrijding.

Vraag 10:

Kunt u beschrijven hoe de belangen van konijnen (hun leven) en hun intrinsieke waarde (wettelijk geborgd) gewogen worden tegenover de vermeende schade op het vakantiepark? Hoe wordt de afweging gemaakt om weer kleine economische waarden boven het leven en intrinsieke waarde van dieren te stellen?

Antwoord 10:

Zoals in onze inleiding al toegelicht, kan een ontheffing alleen worden verleend indien aan alle wettelijke criteria wordt voldaan. De overwegingen staan beschreven in de ontheffing.

Vraag 11:

Het beleid van provincie (ondersteund door PS) zou moeten zijn dat zoveel mogelijk wordt vermeden dat dieren worden gedood en dat er elke keer een uiterste inspanning wordt gepleegd om te voorkomen dat dieren worden gedood. Kunt u beschrijven welke acties zijn ondernomen om tot die alternatieve oplossingen te komen?

Antwoord 11:

De OD NHN verleent ontheffingen op basis van bestaande wettelijke kaders. De overwegingen om tot dit besluit te komen staan beschreven in de ontheffing.

Veiligheid**Vraag 12:**

Hoe denkt u dat er op een intensief gebruikt vakantiepark veilig met een geweer kan worden geschoten?

Antwoord 12:

De wijze van bestrijding op het vakantiepark en de afwegingen rondom veilig gebruik van het geweer staan beschreven op pagina 6 tot en met 9 van de ontheffing. Het veilig gebruik van het geweer is los daarvan te allen tijde de eigen verantwoordelijkheid van de gebruiker van het geweer zelf.

Tot slot**Vraag 13:**

GS heeft aan PS toegezegd dat bij alle besluiten die de belangen en levens van dieren raken, contact wordt gezocht met dierenbeschermingsorganisaties voor overleg. Bij een eerdere ontheffing voor het doden van kauwtjes door gemeente Hilversum, is het doden van kauwtjes voorkomen doordat de gemeente uiteindelijk in gesprek is gegaan met ecologen en dierenwelzijnsorganisaties en er samen alternatieve oplossingen zijn gevonden.

Bent u bereid alsnog met dierenwelzijnsorganisaties om tafel te gaan om niet-dodelijke oplossingen te bespreken?

Antwoord 13:

Zoals in de Statenvergadering van 10 juli 2023 reeds is toegezegd zijn wij bereid om, in algemene zin, een keer met dierenwelzijnsorganisaties in gesprek te gaan om kennis uit te wisselen.

Vraag 14:

Bent u bereid de ontheffing op grond van al het bovenstaande in te trekken? Zo niet, waarom niet? Zo ja, op welke termijn?

Antwoord 14:

Nee. De ontheffing is verleend binnen de in de Wnb gestelde kaders.